

Міністерство освіти і науки України
Черкаська обласна рада
Управління освіти і науки Черкаської обласної державної адміністрації
Комунальний заклад «Уманський гуманітарно-педагогічний фаховий коледж
ім. Т. Г. Шевченка Черкаської обласної ради»
Управління освіти та гуманітарної політики Уманської міської ради

Т. Г. ШЕВЧЕНКО В ОСВІТНЬОМУ І КУЛЬТУРОЛОГІЧНОМУ ПРОСТОРІ УКРАЇНИ ХІХ - ПЕРШОЇ ПОЛОВИНИ ХХІ СТОЛІТТЯ

(з нагоди 100-річчя з дня присвоєння імені Тараса Григоровича Шевченка
Комунальному закладу «Уманський гуманітарно-педагогічний
фаховий коледж ім. Т. Г. Шевченка Черкаської обласної ради»)

**Матеріали VIII Всеукраїнської науково-практичної
конференції з міжнародною участю**

23-24 листопада 2023 року

TARAS SHEVCHENKO IN THE EDUCATIONAL AND CULTUROLOGICAL SPACE OF UKRAINE OF THE 19TH - EARLY 21ST CENTURIES

(dedicated to the 100th anniversary of the time Taras Shevchenko's name
was given to the Municipal Institution "Uman Taras Shevchenko
Professional College of Education and Humanities of Cherkasy
Regional Council")

**Proceedings of the Eighth All-Ukrainian Scientific and Practical
Conference with International Participation**

November, 23-24, 2023

Міністерство освіти і науки України
Черкаська обласна рада
Управління освіти і науки Черкаської обласної державної
адміністрації
Комунальний заклад «Уманський гуманітарно-педагогічний
фаховий коледж ім. Т. Г. Шевченка Черкаської обласної ради»
Управління освіти та гуманітарної політики
Уманської міської ради

**Т. Г. ШЕВЧЕНКО В ОСВІТНЬОМУ Й
КУЛЬТУРОЛОГІЧНОМУ ПРОСТОРІ УКРАЇНИ
XIX – ПЕРШОЇ ПОЛОВИНИ XXI СТОЛІТТЯ,**

МАТЕРІАЛИ

VIII Всеукраїнської науково-практичної офлайн та онлайн
конференції з міжнародною участю
23-24 листопада 2023 р.

Умань – 2023

УДК: 37.017:871.161.2

Схвалено до друку на засіданні педагогічної ради Комунального закладу
«Уманський гуманітарно-педагогічний фаховий коледж
ім. Т.Г. Шевченка Черкаської обласної ради»,
протокол № X, XX.11.2023 р.

Т. Г. Шевченко в освітньому й культурологічному просторі України XIX – першої половини XXI століття, МАТЕРІАЛИ VIII-ої Всеукраїнської науково-практичної офлайн та онлайн конференції з міжнародною участю, присвяченої 100-річчю з дня присвоєння імені Тараса Григоровича Шевченка Комунальному закладу «Уманський гуманітарно-педагогічний фаховий коледж ім. Т.Г. Шевченка Черкаської обласної ради». 23-24 листопада 2023 р. Умань : ВПЦ «Візаві», 2023. – 272 с.

Збірник укладено за Матеріалами VIII-ої Всеукраїнської науково-практичної офлайн та онлайн конференції з міжнародною участю «Т. Г. Шевченко в освітньому й культурологічному просторі України XIX – першої половини XXI століття»

Видання розраховано на науковців, науково-педагогічних і педагогічних працівників, працівників дошкільних навчальних закладів, учителів, студентів.

Статті і тези подано в авторській редакції.

Автори матеріалів відповідають за автентичність, достовірність викладеного матеріалу, за правильне цитування джерел, покликання на них.

© КЗ «Уманський
гуманітарно-педагогічний
фаховий коледж
ім. Т. Г. Шевченка Черкаської
обласної ради», 2023
© Автори, 2023

Культурно-просвітницька діяльність Тараса Шевченка.....	62
Мельничук Т. Ф.	
Шевченкова Україна.....	65
Мозуль І. В.	
Патріотичне виховання крізь призму спадщини Т. Г. Шевченка	71
Пахольчук І. С.	
Дата, яка гідна пошанування всіма.....	74
Сьоміна О. І., Бездушна І. В.	
Тарас Шевченко – поет, художник, мислитель.....	77
Чекан О. І.	
Тарас Шевченко та теоретичні засади його творчості.....	79
Чекан О. І., Кундрик М.	
Аналіз основних концептуальних підходів у формуванні готовності майбутніх вихователів до професійної діяльності в умовах інклюзивного освітнього простору.....	81
Чекан О. І., Біляк О.	
Теоретичні засади розвитку графічних здібностей дітей у дошкільному віці.....	84
Чекан О. І., Сарканич М.	
Теоретико-методичні підходи до навчання дітей старшого дошкільного віку лічби.....	87
Чекан О. І., Сівач М.	
Теоретичні засади розвитку темпоритму мовлення дошкільників.....	91
Чекан О. І., Сікора Д.	
Особливості словника дітей старшого дошкільного віку.....	92
Чекан О. І., Шефер Е.	
Аспекти теоретичних засад щодо засвоєння дітьми значення слова.....	95
Чекан О. І., Шкріба В.	
Фактори формування соціалізації дітей дошкільного віку.....	96
Шарова Т. М.	
Значення творчості Тараса Шевченка у формуванні громадянської позиції обдарованої молоді.....	100
Амброзевич Ж. В.	
Тарас Шевченко і боротьба українців проти чужоземних загарбників і внутрішніх ворогів за свою ідентичність, самобутність, свободу і незалежність впродовж першої	

національної самосвідомості. Т. Шевченко навчив нас, що слово має величезну силу, і через мистецтво ми можемо змінювати світ навколо нас. Його теоретичні засади стали важливим джерелом натхнення для поколінь письменників і художників, які продовжують розвивати українську культуру та національну ідентичність. Т. Шевченко своїм талантом і обдаруванням навечно прославив українське слово і створив новий напрям в новітній українській літературі.

Тарас Шевченко – вічний символ гордості для України і великий патріот, чий внесок в українську літературу залишається невичерпним джерелом натхнення та вдячності.

Список використаних джерел:

1. Шевченко, Т. Г. (2018). Кобзар: Збірка поезій. Видавництво Українська Мова.

2. Садовський, Г. (2016). Тарас Шевченко: Життя і творчість. Київ: Видавництво Академія.

ЧЕКАН О. І., КУНДРИК М.

АНАЛІЗ ОСНОВНИХ КОНЦЕПТУАЛЬНИХ ПІДХОДІВ У ФОРМУВАННІ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УМОВАХ ІНКЛЮЗИВНОГО ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ.

Упровадження інклюзивного освітнього простору в освітній системі України актуалізувало наукові дослідження щодо проблеми професійної підготовки фахівців здатних ефективно взаємодіяти з дітьми. Оновлені умови функціонування закладів дошкільної освіти (ЗДО) зумовлюють зміни в змісті, меті й завданнях професійної діяльності сучасного вихователя, який може одночасно працювати з старшими дошкільниками, враховуючи особливості їхнього розвитку, соціалізації та полівекторність їх індивідуальних можливостей і потреб. Відповідно проблема формування готовності майбутніх вихователів до професійної діяльності в умовах інклюзивного освітнього простору в контексті визначення оптимально ефективних шляхів їх підготовки в закладах вищої освіти (ЗВО) стала предметом низки досліджень. Наукові праці А. Богуш, Н. Гавриш, Т. Дегтяренко, З. Ленів, С. Литовченко, О. Мартинчук, С. Миронова, Н. Назарова, Л. Савчук, С. Федоренко, Н. Шматко стали теоретико-методологічним

підґрунтям професійної підготовки вихователів ЗДО для педагогічної взаємодії з дітьми в умовах інклюзивного освітнього простору та аргументують необхідність системної професійно-педагогічної підготовки майбутніх освітян до відповідного освітнього процесу.

Потреба в усуненні протиріч між традиційною системою професійної підготовки майбутніх вихователів та інноваційними реаліями, фактичні потреби інклюзивного освітнього простору зумовлюють розробку науково обґрунтованого навчально-методичного забезпечення формування готовності майбутніх педагогів до професійної діяльності у відповідних сучасних умовах, що передбачають інклюзивний освітній простір. Аргументуючи необхідність модернізації професійної підготовки педагогічних кадрів для сучасних ЗДО, здатних надати якісні освітні послуги, О. Мартинчук зауважує про існування проблемних сторін у сучасній педагогічній освіті, подолати, які неможливо, використовуючи традиційні методики та технології [3].

У зарубіжних та вітчизняних дослідженнях розробляються різноманітні підходи до наукового вдосконалення змісту готовності. Водночас учені одностайні в судженнях щодо готовності як феномена, що означає цілісне психічне утворення особистості. Враховуючи те, які функції узалежнено від структурних компонентів означеного феномена під час реалізації професійних завдань, їх співвідносять з особистісними якостями фахівця.

Узагальнення наукових досліджень дозволяє розуміти готовність майбутніх вихователів до професійної діяльності в умовах інклюзивного освітнього простору як складне особистісне утворення, що зумовлює здатність майбутніх вихователів ЗДО надавати якісні освітні послуги під час освітнього процесу, забезпечувати оптимально сприятливі умови для особистісного розвитку всіх вихованців групи, незалежно від їх особливостей розвитку.

Досліджуючи стан наукової розробки проблеми формування готовності майбутніх вихователів до професійної діяльності в умовах інклюзивного освітнього простору, доцільно проаналізувати результати вивчення особливостей професійної педагогічної підготовки майбутніх педагогів. Наприкінці XIX - поч. XX ст. датується початковий етап вивчення питання формування готовності до педагогічної діяльності. У дослідженнях зарубіжних і вітчизняних учених К. Марбе, О. Кюльпе, Д. Узнадзе в контексті з'ясування

психічних процесів розвитку особистості відбулося утвердження розуміння готовності як настанови [3].

Для наступного етапу розкриття сутності означеної дефініції, зумовленого аналізом нейрофізіологічних механізмів регуляції та саморегуляції поведінки індивіда, властиве їй наукове трактування в розумінні особистісної стійкості людини до впливу внутрішніх і зовнішніх чинників. Пропонований науковий напрямок представлено дослідженнями психологів США У. Томас та Ф. Знанецькі, Д. Кац, Г. Оллпорт, М. Сміт й ін., які розглядали соціальну настанову, прояви її сутнісних ознак, структурних компонентів та визначили спроби її технічного вимірювання. Відтак третій етап дослідження готовності актуалізовано в контексті наукової розробки теорії діяльності. Характерною особливістю досліджень у означеному руслі є встановлення А. Ганюшкіним, О. Дьяченко й Л. Кандибовичем, М. Левітовим та ін. взаємозв'язку готовності з емоційно-вольовими та інтелектуальними можливостями особистості у процесі конкретного виду діяльності. Водночас дослідники обґрунтовували готовність як якісний показник саморегуляції на різних рівнях фізіологічного, психологічного, соціального процесів [3].

Сучасні дослідники (Л. Кондрашова, Г. Троцко, О. Шпак), розкриваючи сутність готовності до педагогічної діяльності, вказують, що до її структурних компонентів, водночас із фаховими знаннями, вміннями та навичками, важливими для виконання професійних обов'язків включено особистісні якості. Професійно значущими особистісними якостями фахівця в галузі педагогічної освіти, дослідники визначають такі, як-от: педагогічні переконання та здібності, професійна спрямованість психічних процесів, здатність долати труднощі, уміння професійно самоудосконалюватись тощо. У контексті наукового вивчення готовності до педагогічної діяльності дослідники А. Ліненко, О. Пехота, Г. Троцко акцентують увагу на необхідності врахування здатності мобілізувати власні вміння задля включення в професійну діяльність, а також внутрішнього механізму успішного професійного саморозвитку особистості [1].

Впродовж останніх десятиліть в українській теорії та практиці формування готовності майбутніх педагогів до професійної діяльності активно вивчається досвід зарубіжних фахівців з означеного феномену. В. Базуріна дослідила особливості професійно-педагогічної підготовки вихователів у Великій Британії; В. Гаманюк, Т. Вакуленко

вивчили систему професійної підготовки та підвищення кваліфікації педагогічних кадрів у Німеччині; у науковому дослідженні Р. Роман охарактеризовано критерії педагогічної майстерності вихователя в освітній практиці США; у працях В. Семилетко визначено особливості підготовки освітян у Норвегії; Л. Пуховською проаналізовано зміст професійно-педагогічної підготовки у західноєвропейських країнах Західної Європи в другій половині ХХ ст. тощо [1].

На думку В. Кременя [2], формування професійної готовності майбутніх педагогів, як пріоритетне завдання педагогічної освіти, потребує модернізованих філософсько-ціннісних підходів у фаховій підготовці освітян, її суттєвої структурно-організаційної перебудови.

Отож, з урахуванням того, що професія вихователя закладу дошкільної освіти в здійснюється в умовах інклюзивного освітнього простору, то ж актуалізуються особливі вимоги до формування його готовності до професійної діяльності.

Список використаних джерел:

1. Калюжна Т. Г. Сучасні вимоги до професійної підготовки майбутнього педагога. URL : <http://lib.iitta.gov.ua/2555/1> pdf. (дата звернення: 16.09.2018р.).
2. Кремень В. Г. Освіта і наука в Україні - інноваційні аспекти. Стратегія. Реалізація. Результати. Київ : Грамота, 2005. 448 с.
3. Мартинчук О. В. Теорія і практика підготовки фахівців зі спеціальної освіти до професійної діяльності : дис. ... докт. пед. наук : 13.00.03. Київ, 2019. 614 с.

ЧЕКАН О. І., БІЛЯК О.

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ РОЗВИТКУ ГРАФІЧНИХ ЗДІБНОСТЕЙ ДІТЕЙ У ДОШКІЛЬНОМУ ВІСІ.

Онтогенетичним дослідженням графічної діяльності дошкільників вчені приділяють все більше уваги в фізіології, психології та інших науках про людину. Практичне значення вирішення проблеми онтогенезу графічної діяльності найбільш явно виступає в педагогічній практиці. Знання закономірностей фізичного і психічного розвитку дитини дозволяє вихователям своєчасно починати формувати пізнавальні здібності дитини, які стосуються і

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>